

OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

A. Základné údaje o obstarávateľovi:

1. **Názov :** Mesto Martin
2. **Identifikačné číslo:** 00316 792
3. **Adresa sídla:** Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
4. **Meno, priezvisko, adresa, tel.č. a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:** Ján Danko, primátor mesta, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin, 043/413 14 21, danko@martin.sk
5. **Meno, priezvisko, adresa, tel.č. a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente a mieste konzultácie :** Zuzana Valachová, MSc, Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin, 043/4204 202, valachova@martin.sk

B. Základné údaje o strategickom dokumente:

1. **Názov :** Integrovaná územná stratégia územia udržateľného mestského rozvoja Martin na roky 2023 – 2030 (ďalej aj „IÚS UMR Martin 2023-2030“)
2. **Charakter :**

Integrované územné stratégie (IÚS) sú komplexné rozvojové stratégie územia integrujúce všetky aspekty rozvoja a rozvojové aktivity v území. IÚS vychádzajú z analytickej, strategickej a programovej časti PHRSR samosprávnych krajov alebo dotknutých obcí v území UMR, vypracovaných v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi a prerokovaných podľa Zákona o regionálnom rozvoji. IÚS sú základným strategickým nástrojom pre zabezpečenie integrovaného územného rozvoja podporovaného nástrojmi územnej implementácie fondov EÚ, ako sú integrované územné investície. IÚS je definovaná v článku 29 Všeobecného nariadenia EÚ.

Územie udržateľného mestského rozvoja Martin (UMR Martin), bolo zriadené v zmysle článku 7. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja ako súčasť Regionálnej integrovanej územnej stratégie (RIÚS). Jeho pôsobenie je zadané v Štatúte zo dňa 16.12.2020, ku ktorému pristúpilo 10 územne previazaných samospráv: mesto Martin, mesto Vrútky a obce Bystrička, Diaková, Dražkovce, Lipovec, Košťany nad Turcom, Sučany, Turčianske Kľačany a Žabokreky. UMR Martin je základnou strategickou plánovacou jednotkou pre integrovaný územný rozvoj na území týchto 10 samospráv.
3. **Hlavné ciele :**

Vízia: Územie UMR Martin, ktoré je územím udržateľného mestského rozvoja 8 obcí a 2 miest (jadrové mesto Martin a mesto Vrútky) bude do roku 2030 realizovať také aktivity a budovať také partnerstvá, ktoré posilnia jadrové mesto Martin v jeho iniciatíve „Zdravé mesto“ a zároveň tak synergicky podporia aj jeho okolie v zdravom

a aktívnom životnom štýle, vyváženom socio-ekonomickom rozvoji a odolnosti voči klimatickým zmenám.

Hlavným cieľom strategického dokumentu je rozvoj územia UMR Martin, ktorý je podmienený schopnosťou samospráv a kľúčových aktérov participatívne, spoločne a integrovane reagovať na problémy a výzvy, ktorým spoločne čelia a tieto priebežne koordinovať s jadrovým mestom Martin pri plnom využití potenciálu územia a príležitostí z neho vyplývajúcich v nasledovných prioritných tematických oblastiach:

1. Vyvážený socio–ekonomický rozvoj
2. Vzdelávaním k sociálnej inklúzii
3. Životné prostredie adaptované na zmeny klímy
4. Udržateľná mobilita
5. S kultúrou ku kreativite
6. Aktívne trávený voľný čas

4. Obsah :

Obsah strategického dokumentu:

- **Analytická časť:**

1. Socio – ekonomická analýza
 - 1.1 Administratívne usporiadanie a sídelná štruktúra
 - 1.2 Prírodné danosti
 - 1.3 Pôdne pomery
 - 1.4 Demografické pomery
 - 1.5 Ekonomické pomery
 - 1.6 Hospodárenie samospráv
 - 1.7 Čerpanie EŠIF na území UMR Martin v rokoch 2016-2022
2. Analýza dát podľa strategických oblastí
 - 2.1. Doprava a udržateľná mobilita
 - 2.2. Životné prostredie a klimatická zmena
 - 2.3. Vzdelávanie, sociálna starostlivosť a sociálna inklúzia
 - 2.4. Kultúra a podpora kreatívneho priemyslu
 - 2.5. Cestovný ruch a aktívne trávenie voľného času
3. Trendy rozvoja
4. SWOT analýza za územie UMR Martin
 - **Strategicko - programová časť**
 - **Realizačno - finančná časť**
 - **Východiskové dokumenty**
 - **Vysvetlenia použitých skratiek**
 - **Prílohy**

5. Uvažované variantné riešenia :

Strategický dokument nie je spracovaný variantne.

6. Vecný a časový harmonogram schvaľovania :

07/2022	verejné obstarávanie, výber dodávateľa
08-11/2022	prípravné práce a spracovanie analytickej časti
10-12/2022	spracovanie strategickej a programovej časti
10-12/2022	spracovanie realizačnej časti a finančného plánu
11-12/2022	verejné pripomienkovanie IÚS UMR Martin 2023-2030 (zverejnenie dotazníka na www.turiec2030.sk , www.martin.sk , sociálne siete mesta Martin)
02/2023	pripomienkovanie IÚS UMR Martin 2023-2030 - členovia územných a tematických pracovných skupín, zástupcovia miest Martin a Vrútky a 8 obcí UMR Martin, poslanci mestského zastupiteľstva Martin
02-03/2023	zapracovanie pripomienkovania, finalizácia dokumentu
05-06/2023	schválenie IÚS UMR Martin 2023-2030 Kooperačnou radou UMR Martin

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom :

Strategické dokumenty a politiky EÚ

- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie, COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízko emisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050, COM(2011) 112 v konečnom znení Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania

Strategické dokumenty na úrovni SR

- Národné priority implementácie Agendy 2030 (MIRRI)
- Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030
- Národná stratégia regionálneho rozvoja (MIRRI)
- Návrh Národného investičného plánu Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030 (MIRRI)
- Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programovacie obdobie 2021 –2027 (ÚPVII)

- Konceptia územného rozvoja Slovenska (skrátene KURS)
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (MH SR) • Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (MDV SR)
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 (MŽP SR)
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (MŽP SR) Konceptia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán do roku 2030 Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
- Plán obnovy a odolnosti (MF SR)

Strategické dokumenty na území UMR Turiec

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta Martin na roky 2016-2023
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vrútky na roky 2015-2022
- Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí na území UMR Turiec

8. Orgán kompetentný na jeho prijatie:

Kooperačná rada UMR Martin.

9. Druh schvaľovacieho dokumentu:

Uznesenie Kooperačnej rady UMR Martin.

C. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

Požiadavky na vstupy:

Realizácia IÚS UMR Martin 2023-2030 nebude vyžadovať žiadne dodatočné vstupy relevantné pre posudzovanie z hľadiska vplyvov na životné prostredie. Naopak, koncepcia strategického dokumentu je zameraná na zníženie materiálových a energetických vstupov do miestnej ekonomiky na vymedzenom území. Naplnenie stratégie konkrétnymi projektmi bude predmetom posúdenia podľa zákona na úrovni posudzovania vplyvov na životné prostredie jednotlivých činností a dokument ako taký nevytvára priamy rámec pre projekty alebo činnosti podľa prílohy č. 8 Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pri spracovaní Integrovannej územnej stratégie územia udržateľného mestského rozvoja Martin na roky 2023-2030 budú využité:

- dostupné existujúce poznatky získané v rámci prípravných prác, osobitne dôležité strategické a koncepcné dokumenty (ŽSK) zaoberajúce sa parciálnymi problémami, ktoré budú riešené v PHRSR ŽSK,

- stratégie a koncepčné materiály s celoštátnou pôsobnosťou, Partnerská dohoda SR na roky 2021-2027, návrh OP Slovensko
- výstupy z verejných diskusií s aktérmi (identifikácia problémov/výziev, cieľov a rozvojových zámerov aktérov v dotknutom území),
- požiadavky a rozvojové zámery zástupcov samospráv (mesta Martin, mesta Vrútky, obcí v UMR Martin),
- súbory štatistických dát pre inventarizačnú a analytickú časť (primárne a sekundárne dáta)
- súbory štatistických dát (primárne dáta) získané na základe dotazníkových prieskumov
- relevantné právne normy,
- odborné kapacity v území ako vytvorené tematické pracovné skupiny a Kooperačná rada, ktorých členovia a členky zastupujú široké spektrum organizácií a združení za jednotlivé definované oblasti.

V procese spracovania strategického dokumentu boli premietnuté a zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie prevádzkované členmi UMR Martin, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty a jeho jednotlivé orgány: poslanci zastupiteľstiev, primátor a vedenie mesta Martin, primátor mesta Vrútky a starostovia obcí UMR Martin, komisie.

Údaje na výstupoch :

Výstupom procesu plánovania bude strategický dokument – Integrovaná územná stratégia územia udržateľného mestského rozvoja Martin na roky 2023 – 2030 (IÚS UMR Martin 2023-2030), prerokovaná a schválená Kooperačnou radou. IÚS UMR Martin 2023-2030 má v strategickej časti formulovanú víziu, hlavný cieľ a priority, ktoré vyplynuli z identifikovaných problémov na území UMR Martin.

V rámci stanovených prioritných oblastí bolo zadefinovaných 6 strategických cieľov a 21 špecifických cieľov:

Priorita 1: Vyvážený socio–ekonomický rozvoj

Strategický cieľ 1: Vytvárať podmienky pre prosperitu územia UMR Martin a dobré spravovanie vecí verejných.

Špecifické ciele:

- 1.1. SMART prístupmi skvalitniť služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy
- 1.2. Podporovať medzisektorovú spoluprácu, inovačné aktivity a vzdelávanie v samospráve
- 1.3. Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie PHSKR
- 1.4. Budovať a podporovať partnerstvá na podporu územnej spolupráce

Priorita 2: Vzdelávaním k sociálnej inklúzii

Strategický cieľ 2: Dosiahnuť udržateľnú kvalitu života na území UMR Martin vytváraním podmienok pre kvalitné vzdelávanie vedúce k sociálnej inklúzii a podporovať dostupnosť komunitných sociálnych služieb.

Špecifické ciele:

- 2.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie
- 2.2 Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl
- 2.3 Aktívne vytvárať možnosti pre zvyšovanie kvalifikácie a ďalšieho vzdelávania pre podporu sociálnej inklúzie
- 2.4 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby

Priorita 3: Životné prostredie adaptované na zmeny klímy

Strategický cieľ 3: Zachovať prírodné hodnoty, krajinný ráz a biodiverzitu a podporiť adaptáciu sídiel na dopady zmeny klímy a energetickej krízy.

Špecifické ciele:

- 3.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí
- 3.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy
- 3.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)
- 3.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov
- 3.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej (obehovej) ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom
- 3.6 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov
- 3.7 Podporovať riešenia energetickej efektívnosti

Priorita 4: Udržateľná mobilita

Strategický cieľ 4: Budovať a udržiavať infraštruktúru podporujúcu udržateľnú mobilitu zlepšujúcu kvalitu života a bezpečnosť.

Špecifické ciele:

- 4.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi
- 4.2 Aktívne podporovať cyklomobilitu

Priorita 5: S kultúrou ku kreativite

Strategický cieľ 5: Podporovať rozvoj kultúrno-kreatívneho priemyslu angažovaním miestnych zdrojov a dostupných skúseností.

Špecifické ciele:

- 5.1 Zachovávať a zhodnocovať kultúrne a historické dedičstvo
- 5.2 Profesionalizovať riadenie kultúry a podporovať kreativitu a rozvíjať živú kultúru

Priorita 6: Aktívne trávený voľný čas

Strategický cieľ 6: Budovať aktívny región Turiec, ktorý napreduje vďaka udržateľnému využívaniu svojho kultúrno-historického a prírodného potenciálu.

Špecifické ciele:

- 6.1 Profesionlizovať riadenie cestovného ruchu prostredníctvom podpory destinačného manažmentu a destinačného marketingu v spolupráci s partnermi
- 6.2 Vytvárať podmienky pre aktívne športové vyžitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu

Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie :

1. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva:

Strategický dokument nemá priamy vplyv na zdravotný stav obyvateľstva. Vytvára však predpoklady na zvýšenie kvality života obyvateľov v rámci územia UMR Martin. Medzi priority a konkrétne špecifické ciele prioritne alebo sekundárne zamerané na zlepšenie kvality obyvateľstva patria:

Priorita 2: Vzdelávaním k sociálnej inklúzii

špecifické ciele:

- 2.2 Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl
- 2.4 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby

Priorita 3: Životné prostredie adaptované na zmeny klímy

špecifické ciele:

- 3.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)
- 3.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov
- 3.6 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov

Priorita 4: Udržateľná mobilita

špecifický cieľ:

- 4.2 Aktívne podporovať cyklobilitu

Priorita 6: Aktívne trávený voľný čas

špecifické ciele:

- 6.2 Vytvárať podmienky pre aktívne športové vyžitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu

V rámci jednotlivých priorít sú strategické ciele definované s dôrazom na zlepšovanie kvality života obyvateľov nielen zlepšovaním kvality životného prostredia (technickej a environmentálnej infraštruktúry), ale aj služieb obyvateľom priamo spojených s podporou ich zdravia a to podporou rozvoja relevantnej infraštruktúry (najmä športovej

a voľnočasovej) a poskytovaním kvalitných verejných služieb v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb.

2. Vplyv na chránené územia:

Integrovaná územná stratégia UMR mesta Martin na roky 2023-2030 sa v rámci svojich priorít a cieľov zameriava na ochranu a zamedzenie degradácie prírodného dedičstva. Navrhované projektové zámery budú realizované v zmysle platnej legislatívy SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, čím budú rešpektovať jednotlivé stupne ochrany v riešenom a dotknutom území. Dokument má všeobecný charakter bez konkrétneho spôsobu realizácie aktivít, preto nie je reálne špecifikovať riziká súvisiace s jeho realizáciou na chránené územia. Jednotlivé investičné projektové zámery budú podliehať samostatnému posudzovaniu vplyvov na životné prostredie v zmysle platnej legislatívy.

3. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu :

Postup prípravy strategického dokumentu bol ovplyvnený hlavne komunálnymi voľbami v roku 2022 a globálnou krízou spôsobenou najskôr pandemiou COVID-19 a následnou vojnou na Ukrajine. Rizikami súvisiacimi s implementáciou IÚS UMR Martin 2023-2030 je taktiež nepredvídateľnosť globálneho ekonomického vývoja a v dobe jeho tvorby nevyjasnené, resp. meniace sa podmienky podpory rozvoja kraja z fondov Európskej únie.

Riziká spojené s charakterom udalostí:

- politická a ekonomická nestabilita
- nové zistenia analýz (vrátane zlej interpretácie)
- nedostatočná informovanosť alebo prenos informácií
- možné reformy v oblasti spravovania územia a tvorby verejných politík
- nedostatočná koordinácia (medzi-inštitucionálna i vnútro-inštitucionálna)
- nedostatočné odborné a administratívne kapacity
- nedostatočné zladenie očakávaní, potrieb a záujmov aktérov pri tvorbe dokumentu

Vzťahové riziká:

- nepochopenie princípov otvoreného spravovania a úlohy aktérov
- napätie v reakcii na rozličné udalosti, riešenia
- nejasnosť v rôznych stratégiách
- nechť / nedôvera jednotlivých aktérov

Systémové riziká:

- nejasný model financovania administratívnych a organizačných kapacít
- nesystémový prístup národnej úrovne k riadeniu regionálneho a miestneho rozvoja

4. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice :

Územie UMR Martin nemá spoločnú hranicu s iným štátom. Nepredpokladajú sa žiadne významné vplyvy IÚS UMR Martin 2023-2030 na životné prostredie presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky.

D. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenia zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení :

- právnické a fyzické osoby pôsobiace na území UMR Martin
- všetci občania, združenia a iniciatívy občanov na území UMR Martin
- akademické a vzdelávacie inštitúcie na území UMR Martin
- poskytovatelia verejných služieb na území UMR Martin
- mimovládne organizácie na území UMR Martin

2. Zoznam dotknutých subjektov :

- Žilinský samosprávny kraj
- obce a mestá na území UMR Martin a susediace s územím UMR Martin

3. Dotknuté susedné štáty :

- žiadne

E. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia :

- dokument neobsahuje mapové a grafické časti

2. Materiály použité pri vypracovávaní strategického dokumentu:

- Európska Zelená Dohoda (European Green Deal)
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021-2027
- Program Slovensko 2021-2027
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR) 2014-2030
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2022-2030
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta Martin na roky 2016-2023
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vrútky na roky 2015-2022
- Koncepcie práce s mládežou mesta Martin na roky 2022-2028
- Koncepcia práce s mládežou mesta Martin na roky 2016-2021
- Koncepcia rozvoja športu mesta Martin 2016-2021
- Koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Martin do roku 2026
- Koncepcia rozvoja mesta Martin v oblasti tepelnej energetiky – aktualizovaná verzia do roku 2023

- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Martin 2021-2030
- Územný generel dopravy mesta Martin
- Usmernenia pre odpadové hospodárstvo mesta
- Územný plán mesta Martin a jeho Zmeny a doplnky (ZaD)
- Územný plán mesta Vrútky a jeho Zmeny a doplnky (ZaD)
- Nízkouhlíková stratégia mesta Vrútky na roky 2022-2030
- Koncepcia rozvoja mesta Vrútky v oblasti tepelnej energetiky
- Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018-2022
- Cestná databanka, Slovenská správa ciest, 2021
- Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015 za okres Martin (Slovenská správa ciest)
- Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí na území UMR Turiec

F. Miesto a dátum vypracovania oznámenia : Martin, 18. apríl 2023

G. Potvrdenie správnosti údajov:

1. Meno spracovateľa oznámenia :

Mgr. Aneta Štanclová, referent pre stratégiu a regionálny rozvoj
 Oddelenie pre stratégiu, regionálny rozvoj a cestovný ruch
 Mesto Martin - Mestský úrad
 Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
 stanclova@martin.sk, 043/4204 125

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka :

Ján Danko, primátor mesta Martin
 Mesto Martin - Mestský úrad
 Nám. S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
 jan.danko@martin.sk, 043/4204 175

Ján Danko
 primátor mesta Martin